

13 Серпень 2018, Київ 15:35

ПОЛІТИКА

Фокус Павла Фукса. Новий український олігарх? (розслідування)

14 Грудень 2017, 23:40

Михайло Ткач

Ще донедавна Павло Фукс був російським бізнесменом та відомим московським забудовником. Нині ж він – український підприємець, який має, як стверджує сам, український паспорт. За короткий період його ім'я спливало в низці журналістських розслідувань про ледь не масову скупку українських активів. Хто дав зелене світло вчорашньому росіянину на входження в рейтинги найбагатших людей України? Адже історія показує, що без впливових друзів та перепустки у найвищі кабінети в Україні олігархом ще не ставав ніхто. Розслідування програми «Схеми» (спільного проекту Радіо Свобода та каналу «UA:Перший»).

22 листопада в аеропорті «Бориспіль» знімальна група «Схем» помітила, як біля зали офіційних делегацій чергують охоронці та поліцейські з автоматами. У цей час тут приземлився приватний літак Gulfstream G280 з бортовим номером VP-CVH, який належить народному депутату України та співголові парламентської групи «Партія «Відродження» Віталію Хомутинніку. Рейсом із Женеви (Швейцарія).

«Схеми» зафіксували, що депутат прилетів у компанії екс-заступника голови правління напівдержавної «Укрнафти», а нині голови правління приватної газовидобувної компанії «Укрнафтобуріння» Михайла Бакуненка та ще донедавна російського бізнесмена Павла Фукса.

Що ж пов'язує цих трьох людей?

У телефонній розмові з журналістами Павло Фукс пояснив, що з Хомутинніком його пов'язує Харківщина: «Ми товариші, спілкуємось, бо ж він харків'янин зараз став новий. Я почесний громадянин, ви знаєте, міста Харкова. Ми товаришуємо».

Щодо Бакуненка бізнесмен відповів, що вони знайомі, однак бізнес-проекти їх не пов'язують. Спільний переліт із ними Фукс пояснив просто: «Зручно було».

У Віталія Хомутинніка – схоже пояснення: «Із Павлом Фуксом у мене приятельські стосунки, в основному пов'язані із Харківщиною». А от Бакуненка одразу не пригадав і уточнив, про кого йде мова. Почувши назву компанії «Укрнафтобуріння», відповів: «Ми ж там якісь, по-моєму, навіть акціонери. Я не знаю, треба перевірити».

При цьому сам Бакуненко, відповідаючи на запитання, що його пов'язує з Хомутинніком і Фуксом, відповів: «По-перше, у мене з ними суто товариські стосунки. Є деякі ділові стосунки. Іноді Павлові я продаю газ, його структурам. Інших ділових стосунків у мене з ними нема».

До Адміністрації президента

«Схеми» зафіксували, як 5 грудня автівки, якими користується бізнесмен Павло Фукс, під'їхали до одного зі столичних ресторанів на вулиці Інститутській.

Там уже стояли машини, на яких їздить народний депутат від «Блоку Петра Порошенка» Олександр Грановський, якого також називають неофіційним куратором судової влади та органів прокуратури, і юрист Віктор Барсук, який з ним співпрацює.

Через майже півгодини бізнесмен Фукс залишив заклад, а згодом звідти ж вийшли Грановський та Барсук.

Ближче до ночі цього ж дня – о 23:30 – журналісти зафіксували автівки, якими користується Фукс, вже біля бокового заїзду до Адміністрації президента.

Майже опівночі з арки спочатку виїхав службовий Land Cruiser з номерними знаками прикриття, а потім вийшов чоловік, схожий на цього бізнесмена

Після чого службове авто розвернулося і повернулося назад. За 20 хвилин через цей самий виїзд свій офіс залишив і сам президент Петро Порошенко.

Що ж привело Павла Фукса у ніч із 5 на 6 грудня на Банкову? «Схеми» запитали про це безпосередньо у бізнесмена. Спочатку він стверджував, що не був там: «Це, мабуть, якась помилка. Я не знаю, може, хтось на моїй машині».

Згодом припустив, що міг бути за кордоном: «Здається, мене не було в цей час в Україні. Може, це не я був, а брат мій?».

І врешті визнав, що ввечері 5 грудня був у згаданому ресторані на Інститутській, що і Олександр Грановський. Щоправда, каже, юриста Барсука він не знає: «Там був Грановський. День народження якесь було, 10 осіб. Я привітався, але я сидів там, бо мені треба було час підкоротити. Я сидів там чекав».

Утім, так і не згадав, чи відвідував в той же вечір Адміністрацію президента: «З цього приводу я не пам'ятаю, якщо чесно. Я вам обов'язково перетелефоную і скажу. Мене, по-моєму, у цей час не було. Я просто думаю, що, може, Ви мене з кимось просто сплутали».

За роз'ясненням – з ким та з якою метою зустрічався на Банковій бізнесмен Фукс – редакція звернулася і до офісу Порошенка.

Утім, там такої інформації не розкрили, пояснивши, що «відомості про відвідувачів Адміністрації президента України містять персональні дані, які внесені до інформації з обмеженим доступом».

Журналісти також окремо запитали в депутата Грановського що його пов'яже з Фуксом.

«Павла Фукса я знаю дуже багато років. Нас не пов'язують із ним бізнес-стосунки, рівно як і з іншими людьми. Павло Фукс і я є доволі активними членами єврейської громади України. Багато корисного робимо разом. На Інститутській із Фуксом також нічого не обговорював. Здається, просто привітався та й все», – відповів народний депутат Грановський.

Вечірній візит до МВС

Увечері 6 грудня автомобілі, якими користуються Фукс і Грановський, одночасно відвідали МВС: журналісти зафіксували автівки супроводу біля бокового заїзду. Через півгодини після цього закрити територію міністерства спочатку залишив позашляховик, яким користується Грановський.

А за лічені секунди – і «Мерседес», яким користується Фукс.

У телефонному коментарі журналістам Павло Фукс повідомив, що приїжджав до МВС у приватних справах. А от до кого – відповідати відмовився: «А яка різниця? З Грановським точно я не зустрічався там. Я з особистого питання був. Це не пов'язано. Я ж з Харкова. Там просто люди працюють теж із Харкова. І я там просто з одним товаришем зустрічався».

Ці самі питання – щодо візиту бізнесмена – «Схеми» спрямували до МВС.

«Публічна інформація, що містить персональні дані фізичної особи оприлюднюється та надається на запит у формі відкритих даних у разі, якщо фізичні особи (суб'єкти даних), персональні дані яких містяться в інформації у формі відкритих даних, надали свою згоду на поширення таких даних», – йдеться у відповіді департаменту комунікації МВС.

Також у відомстві повідомили, на яких підставах фізичні особи можуть відвідувати територію міністерства, де розташовані підрозділи апарату МВС та центрального органу управління Нацполіцією:

«За визначеними напрямками діяльності вказаних підрозділів територію МВС щоденно відвідує близько 100 громадян, з питань:

кадрової роботи (особи, які оформлюються на роботу в МВС, НПУ, з питань пенсійного забезпечення колишніх працівників ОВС);

слідства (підозрювані, захисники, поняті, свідки, потерпілі, експерти, перекладачі, цивільні позивачі);

ліцензування (отримання ліцензій);

ресурсного забезпечення (матеріально технічне забезпечення);

юридичного забезпечення (з питань проектів законодавчих актів, цивільні позивачі, юристи органів виконавчої влади тощо);

інші підрозділи із інших питань».

Зазначеної бізнесменом Фуксом підстави «з особистого питання» у офіційному переліку не виявилось.

Стосовно візиту Олександра Грановського в МВС зазначили, що народний депутат по статусу має право безперешкодно відвідувати органи державної влади.

У письмовій відповіді «Схемам» Грановський заперечив спільний візит із бізнесменом до МВС: «Ніколи з Павлом Фуксом я не був на території МВС. Я вже не пам'ятаю точно предмет моїх зустрічей, але за будь-яких обставин у мене безліч підстав там бувати у контексті моєї професійної діяльності».

Бізнес-інтереси до АП і МВС доведуть?

Тим часом, за інформацією джерел «Схем», бізнесмен Фукс міг таємно відвідувати Адміністрацію президента для того, щоб обговорити питання приватизації Одеського припортового заводу або постачання газу на ОПЗ. Утім, бізнесмен і це заперечив.

– Ні, це не моя тема.... Така нісенітниця. Який я стосунок маю до Одеського припортового заводу?

– У Вас є компанії, які постачають газ. А Одеський припортовий завод, наскільки я знаю, шукає такі компанії... – уточнив журналіст Михайло Ткач.

– Це неправда. Жодного разу не постачав.

Візит Павла Фукса до МВС, за інформацією джерел програми, міг стосуватися його нібито інтересу до Сахалінського газового родовища, яке входить в орбіту інтересів бізнес-партнера родини міністра внутрішніх справ Арсена Авакова та його соратника по партії «Народний фронт» Ігоря Котвіцького. У коментарі «Схемам» бізнесмен повідомив, що з Котвіцьким не бачився, а зустріч в МВС не стосувалася питань газовидобувної галузі.

Спільний переліт Хомутильника, Фукса та Михайла Бакуненка джерела програми пояснюють тим, що акціонерами приватної газовидобувної компанії «Укрнафтобуріння», якою керує Бакуненко, через офшорні компанії наразі ймовірно є олігарх Коломойський та згадані Хомутильник і Фукс. Що ж відповідає на це останній? Каже, що частки наразі в ній не має, але «розглядає це питання».

За даними видання «Ліга.Бізнес», наразі компанія «Укрнафтобуріння» є одним з найбільших приватних газовидобувачів в Україні а з 2017 року почала займатись імпортом газу з Європи.

Сам Фукс спростовує, що має у власність у більшості з зазначених українських активів. Водночас, не приховує, що має в Україні бізнес-інтереси: «В Україні я сьогодні маю інтерес, бо сьогодні тут дуже вигідно все купувати. Через два-три роки Україна буде як європейська країна по вартості будь-яких активів, які є».

Від російського забудовника до українського бізнесмена

Бізнесмен Павло Фукс народився у Харкові, однак тривалий час прожив у Москві саме там заробив свій капітал. На сайті російської будівельної корпорації MOS CITY GROUP він і досі зазначений головою ради директорів. На тому ж сайті зазначається, що він має подяку від російського президента за «внесок у становлення російської економіки».

А згідно з відкритими даними російського єдиного державного реєстру юросіб, він є одним із засновників компанії. Найвідоміший проект цієї корпорації – хмарочоси «Москва-сіті».

У розмові з журналістами бізнесмен повідомив, що нещодавно відмовився від російського громадянства і з цього року начебто вже не сплачує податки у Росії. За його словами, новий український паспорт він отримав у 2015 році.

«У мене було два роки, щоб я визначився – я його здаю чи я здаю російський. Я в рамках законодавства України повністю все виконав. Я відмовився від російського паспорта», – зазначив Фукс.

За словами головного редактора видання «РБК-Україна» Сергія Щербини, українськими активами цей бізнесмен почав цікавитись після Революції гідності і початку російської агресії.

«Він з'явився в Україні активно дець 2015 року. Вперше я почув його ім'я, коли йшлося про імпорт вугілля з території Донбасу. Нібито, за твердженням деяких джерел, він намагався взяти участь у цьому бізнесі», – каже він.

Відтоді в українських інтернет-ЗМІ «Економічна правда» та «Ліга-Бізнесінформ» стала з'являтися інформація про придбання Фуксом підприємств на території України.

У 2015 році «Схеми» зафіксували, як автівки, якими користується цей підприємець, заїжджали до бізнес-центру, де розташовується офіс олігарха Ігоря Коломойського.

У 2016-му журналісти програми показали, як Фукс прилетів із Харкова з народним депутатом Віталієм Хомутинніком.

Саме Коломойського та Хомутинніка українські ЗМІ (зокрема, «Економічна правда» та «Ліга-Бізнесінформ») називають бізнес-партнерами Фукса, хоча вони і спростовують ці зв'язки.

Уперше у рейтинг найбагатших українців за версією журналу «Фокус» Павло Фукс увійшов у 2017 році за підсумками 2016-го – і одразу посів 24-у позицію. Його статки оцінили у 270 мільйонів доларів.

І хоча сам він переконує, що з депутатом Грановським співпрацює лише у соціальних проектах, МВС відвідує начебто через особисті справи і не пам'ятає, чи був у Адміністрації президента, його ймовірні гучні придбання – теперішні та майбутні – можуть свідчити про реальні зв'язки Павла Фукса, адже олігархом в Україні без впливових друзів та перепустки у найвищі кабінети ще не ставав ніхто.